

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Národní památkový ústav
Došlo: 25.10.2016 09:58:41
Č. j.: **NPU-310/83856/2016**
Listů: 1 Příloh: 3

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

VŠUPM v Praze
Nám. Jana Palacha 80/3
110 00 Praha – Staré Město

Váš dopis značky

Naše značka
MK 61831/2016 OPP
MK-S 11296/2015 OPP

Vyřizuje/linka
Dvořáková Jana Ing. / 431

V Praze dne: 03.10.2016

Věc: řízení o prohlášení budovy bývalého gymnázia č.p. 134/II na pozemku parc. č. 844, k. ú. Nové Město Praha 1, Mikulandská 5, za kulturní památku – rozhodnutí

V příloze Vám zasíláme rozhodnutí Ministerstva kultury sp. zn. MK-S 11296/2015 OPP, č. j. MK 61831/2016 OPP ze dne 3. 10. 2016 ve výše uvedené věci.

Mgr. Ing. Eva Trejbalová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
odboru památkové péče Ministerstva kultury

MINISTERSTVO KULTURY
Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1 – Malá Strana
IČ: 00023671 23

Příloha: - rozhodnutí Ministerstva kultury pod sp. zn. MK-S 11296/2015 OPP, č. j. MK 61831/2016 OPP, ze dne 3. 10. 2016

Stejnopis rozhodnutí:

Národní památkový ústav, ústřední pracoviště
Národní památkový ústav, územní odbor. prac. v hl. m. Praze
Magistrát hl. m. Prahy, odbor památkové péče
stavební úřad MČ Praha 1
vlastní

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 1
118 11 Praha 1

telefon: 257 085 111

fax: 224 318 155

e-mail: epodatelna@mkcr.cz

MKCRX00AABLW

Rozhodnutí nabylo právní moci: 12.10.2016

V Praze dne 3. 10. 2016

za správnost: J. Dušek

Č. j. MK 61831/2016 OPP

Sp. zn. MK-S 11296/2015 OPP

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) i b) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, oba ve znění pozdějších předpisů,

n e p r o h l a š u j e

pozemek parc. č. 844 s budovou bývalého gymnázia č.p. 134/II na pozemku parc. č. 844, se všemi dvorními křídly, k. ú. Nové Město Praha 1, Mikulandská 5, za kulturní památku.

V tomto řízení dle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, (dále jen správní řád) je účastníkem řízení vlastník výše uvedené nemovitosti – Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, se sídlem Nám. Jana Palacha 80/3, 110 00 Praha – Staré Město, IČ 60461071.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury obdrželo podnět od pana Telce k prohlášení budovy č.p. 134/II na pozemku parc. č. 844, k. ú. Nové Město Praha 1, Mikulandská 5, za kulturní památku. K podnětu se připojil dne 12. 11. 2015 svým odborným stanoviskem Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze. Ministerstvo podnět vyhodnotilo, shledalo ho důvodný a na jeho základě zahájilo řízení o prohlášení budovy č. p. 134/II na pozemku parc. č. 844, spolu s pozemkem parc. č. 844 a se všemi dvorními křídly na pozemku parc. č. 844, k. ú. Nové Město Praha 1, Mikulandská 5, za kulturní památku.

Jde o budovu bývalé německé státní reálné školy, která byla postavena ve dvou stavebních fázích - západní a jižní křídlo v období kolem poloviny 19. století, novorenesanční severní a východní křídla je z let 1892-1893. Čtyřkřídlá částečně podsklepená budova s jedním ústředním dvorem a dvěma menšími dvorky se do Mikulandské ulice obrací třípodlažní fasádou, která je zdůrazněna středovým velmi mělkým rizalitem o šesti okenních

osách. Dvojice vstupů je umístěna na střed postranních os fasády a jsou rámovány masivními poloslupy. Vzhledem k tomu, že celé přízemí je pokryto kombinací hladké a drsné pásové bosáže, přebíhá tato bosáž také na sloupy portálu. Zbývá dvě podlaží jsou hladká. Okna ohraničují jednoduché profilované šambrány, jež jsou završeny frontonem (v 1. patře) nebo přímým překladem (v 2. patře postranních os). Jednotlivá patra oddělují kordonové římsy. O něco zdobněji je pojat zmíněný středový rizalit. Ten je totiž v obou patrech členěn plochými pilastry s korintskými hlavicemi, supraporty zde najdeme - na rozdíl od postranních os - v obou patrech. Rizalit je navíc korunován atikou z balustrách a po stranách ohraničen prvkem koulí na podstavcích. Dvorní fasáda tohoto křídla a křídla severního je řešena shodně: přízemí je pokryto hladkou pásovou bosáží, patra oddělena kordonovými a parapetními římsami, okna rámována jednoduchými šambránami. Fasády zbylých dvou křídel - západního a jižního - jsou pojaty ještě střídmejším způsobem; průčelí jsou hladká nečleněná, pouze okna rámuji lapidární šambrány a přízemí do prvního patra odděluje římsa. Dispozice interiéru je převážně řešena dvoutraktem. V severním traktu jsou umístěna dvě tříramenná schodiště, ve východním křídle je pak ještě jedno menší oválné schodiště.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v hl. m. Praze ve svém podání mimo popis objektu uvádí k jeho historii a památkové hodnotě: „*Budova německé státní reálné školy se nachází v místech, kde se dříve rozprostírala raně středověká osada Opatovice. Podle Hergetova plánu z roku 1791 se při ulici Mikulandská nacházela dvoukřídlá stavba na půdorysu L s východní uličním křídlem a severním dvorním. Od roku 1833 zde sídlila německá státní reálná škola. K této stavbě byla kolem poloviny 19. století připojena další dvě křídla - západní a jižní, čímž došlo k vytvoření téměř pravidelného čtyřkřídlého objektu. V letech 1892-1893 severní a východní křídla nahradila dnešní neorenesanční budova, avšak s tím rozdílem, že mezi jižním a nově vystavěným východním křídlem byl ponechán volný prostor, takže čtyřkřídlá dispozice nebyla v těchto místech uzavřena. (Tento prostor byl zastavěn až při stavebních úpravách počátkem 90. let 20. století.) Novostavbu neorenesanční budovy provedla firma Václava Nekvasila. Koncem 40. let 20. století byla budova adaptována pro potřeby nově nastěhovaného Výzkumného pedagogického ústavu, tyto úpravy však představovaly v zásadě jen drobné zásahy v podobě nových příček apod. Další úpravy obdobného charakteru proběhly v letech 1956. Počátkem 90. let 20. století se pak do objektu přestěhovala základní škola, což si vyžádalo další dílčí stavební úpravy.*

(...)

Novorenesanční budova německé státní reálné školy spolu se staršími dvorními křídly představuje kvalitní příklad školní budovy z 19. století. Přes zdánlivou monotónost je uliční fasáda velmi promyšlená. Střední mělký rizalit, zakončený jednoduchou balustrádovou atikou je kompozičně vyvážen portály, které jsou umístěny v postranních osách. Tato kompozice tak cíleně odkazuje na palácové stavby, čímž si budova školy vydobývá dominantní postavení v uliční frontě. Převážně dvoutraktová dispozice v interiéru je ve značné míře dodnes dochována v původním stavu, mladší zásahy se do objektu promítly převážně pouze v menší míře (nově zbudované příčky, vyztužení stropů). Budova školy má také původní krovy z 19. století. V interiéru je navíc dochováno mnoho původních prvků: většina oken včetně kování, severní vstupní dveře a mnoho dalších interiérových dveří, hlavní tříramenné schodiště (při křížení severního a východního křídla) a jedno vedlejší oválné schodiště - obě s původním litinovým zábradlím, autenticky dochovaný je také severní vstupní valený vestibul se štukovou výzdobou a teracovou dlažbou s dekorativními motivy. Samotný objekt se svojí čtyřkřídlou dispozicí s ústředním dvorem se navíc významně uplatňuje také v urbanismu města, neboť svým půdorysem vytváří jednu z charakteristických urbanistických struktur Prahy.

Německá státní reálná škola je významně spjata s českou historií. V reálce učil od roku 1853 český jazyk přední český spisovatel Jan Neruda, matematiku a fyziku zase vyučoval

Josef Hašek, otec slavného spisovatele Jaroslava Haška. Ve stejné době školu navštěvoval také například Jakub Arbes. Později zde studoval také například pražský německy píšící novinář a spisovatel Otto Pick nebo architekti Viktor Fürth a Emil Mühlstein. Budova je také významná tím, že zde již od roku 1833 sídlila reálná škola, což z ní činí nejstarší školu tohoto typu v Čechách (Obecně je sice uznávána jako starší reálná škola v Rakovníku, pražská škola však byla otevřena o 3 dny dříve.)

V současnosti je chráněno v centru Prahy jen minimum historických budov středních škol, přitom sehrály důležitou roli v rozvoji vzdělávání. Jejich významnému postavení ve společnosti odpovídala mnohdy také samotná architektura staveb, na nichž vzniku se podíleli významní architekti. Vedle již památkově chráněných budov Vyšší dívčí školy od Vojtěcha Ignáce Ullmanna ve Vodičkově ulici čp. 683 nebo secesní budovy školy čp. 216 od architekta Františka Velicha ve Vojtěšské ul. by bylo potřeba více reflektovat také novostavby postavené v neorenesančním stylu, který podle tehdejšího smýšlení odpovídal funkci školních budov. Právě německá státní reálná škola v Mikulandské představuje hodnotnou a díky velké míře dochování v původním stavu také jedinečně zachovanou ukázkou školní budovy v centru Prahy. Význam stavby umocňuje také to, že byla prováděna proslulou a ve své době velmi úspěšnou stavební firmou V. Nekvasila. Této zakázce si firma pravděpodobně velmi vážila, neboť ji roku 1928 zařadila do „Seznamu nejvýznačnějších staveb provedených Firmou V. Nekvasil“ v knize V. Nekvasil 1868-1928.“

Účastník řízení byl o zahájení řízení vyrozuměn podle § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (dále jen: o státní památkové péči) dopisem Ministerstva kultury ze dne 4. 5. 2016, pod zn. MK-S 11296/2016 OPP, č. j. MK 31444/2016 OPP, a byl informován o svých právech a povinnostech v řízení.

V řízení se vyjádřil na základě § 3 odst. 1 zákona číslo 20/1987 Sb., o státní památkové péči, **Magistrát hlavního města Prahy, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu**, který ve svém stanovisku ze dne 18. 5. 2016, č. j. S-MHMP 822825/2016 OPP, nedoporučil prohlásit předmětnou budovu za kulturní památku. Jako důvod uvádí, že jde o typový model standardní školní budovy, který ve 20. století prošel degradujícími úpravami, a odkazuje na řadu obdobných realizací na území Prahy, konkrétně: „... byla realizována podobná řešení desítek dalších pražských budov, počínaje Vyšší dívčí školou od Ignáce Ullmanna ve Vodičkově ulici z r. 1867. V době, kdy byla stavěna škola v Mikulandské ulici, vzniklo např. jen na území historických Holešovic celkem sedm obdobných škol. Rovněž např. na Malé Straně existuje řada obdobných objektů. Ve svém celku jde v Praze o desítky architektonicky poměrně kvalitních budov, dokládajících touhu tehdejší společnosti po vzdělání.“

Účastník řízení zaslal ministerstvu dne 17. 6. 2016 dopis, v němž vyjadřuje svůj nesouhlas s prohlášením za kulturní památku. Uvádí, že projekt přestavby objektu pro potřeby UMPRUM od počátku se zástupci památkové péče diskutovali a snažili se najít kompromisní řešení. Dopis dále předkládá přehled jednání se zástupci památkové péče a vyjádření řady odborníků historie architektury a památkové péče, z nichž část se týkala výhradně projektu přestavby, který však není předmětem tohoto řízení. Účastník své podání vzápětí doplnil dopisem ze dne 21. 6. 2016 dalšími třemi vyjádřeními k památkové hodnotě budovy.

K předloženému vyjádření ministerstvo uvádí, že z veřejně dostupných zdrojů je mu známo, že VŠUMPRUM zpracovává projekt rekonstrukce budovy, předmětem tohoto řízení ovšem není posuzovat plány a projekty účastníka řízení, nýbrž posoudit, zda budova vykazuje takovou míru památkových hodnot, že by měla být chráněna jako kulturní památka. Předložená vyjádření nedoporučují prohlášení budovy za kulturní památku s tím, že na území

Prahy jsou desítky školních budov obdobného typu, lépe dochované, popř. s bohatší uměleckořemeslnou výzdobou.

Za účelem podrobného seznámení s aktuálním stavem památkových hodnot exteriéru i interiérů všech křídel budovy nařídilo ministerstvo ohledání věci usnesením ze dne 28. 6. 2016, č. j. MK 43173/2016 OPP. Ohledání proběhlo dne 29. 7. 2016 za účasti dvou členů **poradní komise ministerstva**. Této poradní komisi vzápětí ministerstvo věc předložilo. Komise na svém jednání dne 20. 9. 2016 nedoporučila budovu prohlásit za kulturní památku, do zápisu uvedla: „Komise se důkladně seznámila s památkovými hodnotami areálu, a to jak z dodané dokumentace, tak při místním šetření, jehož se část členů komise zúčastnila. Komise po důkladném zvážení usoudila, že objekt bývalého německého gymnázia je kvalitní architekturou historismu 19. století. Hodnoty areálu jako celku však nejsou natolik výjimečné, aby vyžadovaly ochranu prostřednictvím institutu kulturní památky. Areál je nicméně hodnotný jak z hlediska architektonického, tak urbanistického. Komise se domnívá, že podstata památkových hodnot, které je nezbytné ochránit z titulu Pražské památkové rezervace, spočívá v hmotové skladbě areálu, symetricky členěném uličním průčelí včetně všech detailů a výplní i nenarušené střešní krajině. Uvnitř budovy jde pak především o obě schodiště uličního křídla včetně výzdoby.“

Účastník řízení byl následně v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu, informován v dopise ze dne 16. 9. 2016, pod zn. MK-S 11296/2015 OPP, o tom, že již byly shromážděny všechny podklady pro rozhodnutí a byl vyzván, aby se vyjádřil jak k nim, tak ke způsobu jejich zjištění, případně navrhl jejich doplnění v zákonem stanovené lhůtě 15ti dnů. Této možnosti využil, dne 19. 9. 2016 se se spisem seznámil prostřednictvím své zástupkyně a v dopise ze dne 27. 9. 2016 písemně sdělil, že se vzdává 15ti denní lhůty k vyjádření a že žádné připomínky či návrhy nevznáší.

Během hodnocení Ministerstvo kultury zvážilo výše uvedené jednotlivě i ve vzájemných souvislostech. Na základě rešerše kulturních památek – školních budov ověřilo, že na území Hl. m. Prahy se nachází řada kvalitnějších variací s bohatou uměleckou či uměleckořemeslnou výzdobou. Na okraj dodáváme, že v době vzniku budovy kvalitu školních budov dozoroval školní úřad, který dohlížel na dodržování řady pravidel pro výstavbu školních budov, týkajících se např. velikosti tříd, osvětlení a větrání budovy atd. Z tohoto důvodu se obvykle variovaly typové projekty své doby. V tomto případě je pro dnešní podobu budovy určující architektonicky hodnotná přestavba a dostavba z let 1892-1893, která však byla ve 2. pol. 20. století v interiérech značně poškozena řadou utilitárních stavebních úprav. Po podrobném seznámení s aktuálním stavem budovy ministerstvo shledalo, že interiér neobsahuje téměř žádné uměleckořemeslné prvky, výjimkou jsou oba vstupní prostory se štukovými římsami a původním dekorativním terrazem s nápisem SALVE a navazující hlavní schodiště budovy s litinovým zábradlím, dále boční oválné schodiště s litinovým zábradlím. Výraznou kvalitou se vyznačuje hlavní průčelí budovy, které je formováno s důrazem na reprezentaci. Hlavním motivem této historizující fasády je symetrie, vkládající vyváženost do celé uliční fronty, jejíž značnou část fasáda tohoto rozlehlého objektu zaujímá. Bohatě zdobené průčelí čerpá z tvarosloví renesance, manýrismu a baroka. Osová kompozice je zvýrazněna centrálním rizalitem a oběma symetricky umístěnými vstupy s masivními polosloupky s bosáží, ukončenými nad patrovou římsou koulemi. Použité zdobné prvky jsou pro architekturu 19. století časté a na území pražské památkové rezervace jsou hojně dochované, možná právě proto bývaly odbornou veřejností ještě v 70. – 80. letech neprávem opomíjené. S prohlubujícím se časovým odstupem jim byla věnována náležitá pozornost a dnes již o jejich památkové hodnotě nepochybuje ani veřejnost laická. **Na základě výše**

uvedeného ministerstvo konstatovalo ve shodě se všemi shromážděnými stanovisky, že budova bývalého gymnázia je vskutku variací typových projektů školních budov své doby, která nepřesahuje dobový průměr. Toto konstatování ovšem neznamená, že by budova byla z hlediska památkových hodnot bezcenná, naopak vykazuje řadu dílčích památkových hodnot, jimiž se podílí na hodnotách Pražské památkové rezervace. Jak prokázala prohlídka budovy přímo na místě a jak ve svých závěrech zdůraznila poradní komise ministerstva tyto hodnoty spočívají v hmotové skladbě areálu, střešní krajině, uliční fasádě se všemi jejími detaily s důrazem na symetrii a v obou schodištích uličního křídla včetně výzdoby. Pojmenováním dílčích památkových hodnot budovy se zabývají ostatně i některá stanoviska historiků architektury, poskytnutá účastníkem řízení. PhDr. Pavel Zatloukal ve svém vyjádření uvádí: „Podle mého názoru jsou nejhodnotnějšími součástmi budovy kompletně dochované pozdně historizující průčelí, část dispozičního řešení, zejména průjezd a dvě schodišťové haly s trojramennými schodišti vynášenými pilíři, částečně také obdélné nádvoří. Přes tyto skutečnosti se nedomnívám, že by objekt měl být prohlášen nemovitou kulturní památkou, postačit by měla ochrana v rámci pražské památkové rezervace. Nepředstavuje totiž v souvislosti historizující architektury 19. století ani z hlediska umělecko-historického, ani dispozičně výjimečnou architekturu – je standardním dobovým projevem. Na druhé straně si myslím, že při případných úpravách by mělo být respektováno nejen průčelí, ale i výše naznačené dispoziční součásti objektu.“ Rovněž PhDr. Zdeněk Lukeš zmiňuje dílčí památkové hodnoty budovy: „Budova se nijak neodlišuje od většinové produkce školních budov této éry, podobných staveb jsou v Praze desítky. Vzhledem k tomu, že seznam nemovitých památek není nafukovací, podobný objekt bych k zápisu nenavrhl. To však neznamená, že se k takové budově nemáme chovat s jistým respektem. Domnívám se proto, že by měly být stanoveny určité partie, které by byly v rámci přestavby pro nové potřeby UMPRUM zachovány nebo rozebrány a použity na jiném místě. Respektoval bych také uliční průčelí a s citem bych řešil zásah do střešní krajiny.“ I Prof. PhDr. Švácha zmiňuje, že náleží k těm, kteří „hodnotu zachovalých neorenesančních prvků včetně vestibulu a tříramenného schodiště“ nezpochybňují, dále se však zabývá pouze hodnocením nového projektu.

Zde je na místě připomenout, že Nařízení vlády ČSR č. 66/1971 Sb., kterým byla Pražská památková rezervace v roce 1971 vyhlášena, stanovuje podrobné podmínky pro stavební činnost na jejím území, § 3 odst. 1 písm. a) stanovuje tyto podmínky pro veškerou stavební činnost v rezervaci: „veškeré úpravy nemovitých kulturních památek i jejich souborů a objektů, které vykazují dílčí památkové nebo urbanistické hodnoty (objekty památkového zájmu), dotýkající se vnitřní i vnější architektury, musí být řešeny a prováděny se zřetelem k trvalému zabezpečení jejich hmotné podstaty, k jejich přiměřenému společenskému využití a dalšímu zhodnocování výtvorných a dokumentárních funkcí“.

Národní památkový ústav ve svém návrhu uvádí i řadu osobností kulturního života spjatých se školou, jak pedagogů, kteří zde učili, tak jejich absolventů, ministerstvo proto doplňuje, že samotné pedagogické působení či studia významné osobnosti nechápe ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb. jako dostatečný důvod pro prohlášení věci za kulturní památku, neboť téměř každá škola s tradicí má své význačné absolventy a statut kulturní památky by byl devalvován hromadným prohlašovaním škol s významnými absolventy.

Z výše uvedených důvodů Ministerstvo kultury dospělo k závěru, že budova bývalého gymnázia č.p. 134/II na pozemku parc. č. 844, se všemi dvorními křídly, k. ú. Nové Město Praha 1, Mikulandská 5, je dokladem dobové produkce školních budov v průměrné kvalitě, který v urbanistickém kontextu Pražské památkové rezervace není natolik významný, aby byl prohlášen za kulturní památku, a proto nesplňuje podmínky pro prohlášení věci za kulturní

památku ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Nesporné dílčí památkové a urbanistické hodnoty této budovy je ovšem třeba chránit v souladu s výše uvedeným § 3 odst. 1 písm. a) Nařízením vlády ČR č. 66/1971 Sb., o Pražské památkové rezervaci.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastížen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručeny posledním dnem této lhůty. O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedenou adresu.

Mgr. Ing. Eva Trejbalová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

